

Про затвердження Концепції вшанування пам'яті загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України в системі Міністерства оборони України

dep_917 від 2024.08.12

Статус: Акт чинний

Версія від: 12 серпня 2024

Набуття чинності:

12 серпня 2024 року

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

Київ

№ 544/нм від 12.08.2024

Про затвердження Концепції вшанування пам'яті загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України в системі Міністерства оборони України

Відповідно до Закону України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”, Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України, затвердженого Законом України від 24 березня 1999 року № 550-XIV, Стройового статуту Збройних Сил України, затвердженого Законом України від 24 березня 1999 року № 549-XIV, Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки, затвердженої Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019, Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року № 932, Концепції Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року № 1233-р, Положення про Міністерство оборони України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 671 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 року № 730), та з метою формування єдиних поглядів щодо гідного вшанування

пам'яті загиблих (полеглих) військовослужбовців, які самовіддано виконували військовий обов'язок і загинули за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Концепцію вшанування пам'яті загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України в системі Міністерства оборони України, що додається.
2. Наказ розіслати згідно з розрахунком розсилки.

Міністр оборони України	Рустем Умеров
--------------------------------	----------------------

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України

12 серпня 2024 року № 544/нм

Концепція
вшанування пам'яті загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України
в системі Міністерства оборони України

1. Загальні положення

1.1. Значущість проблеми

Відбиття широкомасштабної агресії Російської Федерації проти України потребує визначення нових підходів до світоглядних орієнтирів розвитку духовності військовослужбовців, у тому числі й засад реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності у Збройних Силах України, як інституту держави, призначеного виконувати конституційні завдання щодо оборони України, захисту її суверенітету, незалежності, територіальної цілісності і недоторканності.

Актуальність проблеми обумовлена тим, що існуюча система вшанування пам'яті загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України (далі - військовослужбовці) в системі Міністерства оборони України (далі - Міноборони), є однією з основних складових загальної політики держави щодо утвердження в суспільстві поваги та пошани до військовослужбовців і членів їх сімей, підвищення їх соціального статусу, виявом вдячності народу до тих, хто поклав своє життя заради України. Надзвичайно важливо сфокусувати увагу не лише на скорботі за загиблими (померлими) військовослужбовцями, а і в більш широкому розумінні - на необхідності увіковічення історичних подій, можливості системного згадування про героїчні вчинки, віддання належної шани загиблим (померлим) військовослужбовцям та меморіалізація їхніх подвигів .

1.2. Основні терміни та поняття

У Концепції вшанування пам'яті загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України в системі Міністерства оборони України (далі - Концепція) наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- *айдентика* - сукупність візуальних елементів , які використовуються для представлення та ідентифікації події, заходу, явища тощо та можуть включати, зокрема, логотипи, шрифти, кольорову гаму, графічні елементи тощо;
- *загиблі (померлі) Захисники та Захисниці України* - військовослужбовці Збройних Сил України, які померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів;
- *інфлуенсер* - особа, яка має значний вплив на свою аудиторію в соціальних мережах або в інтернеті, зокрема завдяки своєму статусу, рівню експертності, популярності або здатності створювати цікавий контент;
- *комемораційні практики* - традиції, ритуали та дії, спрямовані на вшанування пам'яті загиблих (померлих) та створення спільної пам'яті про події;
- *меморіалізація* - комплекс заходів із вшанування осіб та подій через створення та підтримання у належному стані пам'ятних споруд, меморіальних споруд або інших символічних виявів, що відображають значущих осіб і події.

Термін “медіа” вживається у значенні, наведеному в Законі України “Про медіа”.

1.3. Мета Концепції

Метою Концепції є створення системи заходів, спрямованої на формування в суспільстві сприйняття загиблих (померлих) військовослужбовців як героїв , підвищення соціального статусу членів родин загиблих (померлих) військовослужбовців , меморіалізація війни.

Концепція визначає основні засади проведення заходів із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців , принципи та порядок її реалізації.

2. Основні засади та принципи роботи з вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців

2.1. Основні засади заходів із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців.

Концепція розроблена відповідно до положень:

- Конституції України;
- Законів України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”, “Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті”, Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, затвердженого Законом України від 24 березня 1999 року № 548-XIV, Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України, затвердженого Законом України від 24 березня 1999 року № 550-XIV, та Стройового статуту Збройних Сил України, затвердженого Законом України від 24

березня 1999 року № 549-XIV;

- Указу Президента України від 18 травня 2019 року № 286 “Про Стратегію національно-патріотичного виховання”;

- постанов Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2018 року № 845 “Деякі питання дитячо-юнацького військово-патріотичного виховання”, від 15 грудня 2023 року № 1322 “Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках”, від 30 червня 2021 року № 673 “Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”;

- Концепції воєнної історії України, затвердженої Міністром оборони України 08 грудня 2017 року, інших нормативно-правових актів.

Робота із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців організується відповідно до вимог законодавства України, нормативно-правових актів Міністра оборони України, наказів Головнокомандувача Збройних Сил України, Генерального штабу Збройних Сил України, командирів (начальників) усіх рівнів.

Основною метою роботи з вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців є їх увіковічення, прищеплення любові до України, сприяння формуванню свідомого і мотиваційного патріотизму.

Головними завданнями роботи щодо вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців є:

- формування в особового складу національної свідомості, відданості Військовій присязі, готовності до виконання завдань за призначенням під час оборони України від зовнішньої агресії, забезпечення захисту її суверенітету, незалежності, територіальної цілісності і недоторканності;

- актуалізація сучасних меморіальних традицій, комемораційних практик, нових форматів проведення ритуалів та церемоній із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців, у тому числі шляхом неухильного виконання Указу Президента України № 143/2022 “Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України”;

- збереження пам'яті про війну для наступних поколінь Українського народу;

- утримання у фокусі суспільства, факту того, що війна - стосується кожного, і це спільна справа усього Українського народу бути готовими боронити Батьківщину;

- об'єднання суспільства навколо постатей героїв, які є різними, але ціль в усіх одна незалежно від статі, релігійної приналежності, кольору шкіри, політичних уподобань тощо - захист держави;

- збереження історичної пам'яті щодо вшанування героїв різних часів, які боролися за свободу й незалежність України;
- підтримка та розвиток національних і бойових традицій Українського народу, сформованих на всіх етапах історії України;
- популяризація серед особового складу Збройних Сил України прикладів мужності та героїзму загиблих (померлих) військовослужбовців;
- організація дієвої постійної взаємодії з інститутами громадянського суспільства, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування щодо спільного проведення загальнонаціональних, регіональних меморіальних і військово-патріотичних заходів в місцях дислокації військ (сил) та районах виконання завдань за призначенням;
- сприяння органам державної влади та місцевого самоврядування, організаціям громадянського суспільства у проведенні заходів національно-патріотичного та військово-патріотичного спрямування з метою формування оборонної свідомості громадян, їх готовності до захисту України.

2.2. Робота із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців у системі Міноборони здійснюється за такими напрямками:

- внутрішні та зовнішні комунікації у системі Міноборони та з інфлуенсерами задля єдності в реалізації спільної мети, а також неухильного дотримання у використанні айдентики та роботи з медіа під час організації та проведення заходів;
- проведення заходів на честь загиблих (померлих) військовослужбовців;
- створення та відкриття Меморіальних комплексів (об'єктів, місць) у військових частинах та за їх межами;
- соціальна підтримка членів сімей загиблих (померлих) військовослужбовців;
- узгодженість з політикою національної пам'яті;
- участь у реалізації законодавства про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні, у тому числі в процесах деколонізації монументалістики та топонімії;
- участь у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів при органах виконавчої влади, місцевого самоврядування.

2.3. Робота із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців у системі Міноборони здійснюється в дієвій постійній взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими організаціями, медіа тощо.

2.4. Координація роботи із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців у системі Міноборони покладається на Управління гуманітарного забезпечення Міністерства

оборони України, організація безпосередньої роботи - на відповідних керівників структурних підрозділів системи Міноборони, органів військового управління, установ та організацій, вищих військових навчальних закладів та командирів (начальників) усіх рівнів .

2.5. Об'єктами роботи із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців є: військовослужбовці та члени їхніх сімей, військові підрозділи, курсанти вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, учасники бойових дій, ветерани війни, військової служби, праці, працівники Збройних Сил, інші громадяни України.

2.6. Відповідальність за стан роботи із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців покладається на керівників органів військового управління та командирів (начальників) усіх рівнів .

2.7. Принципи роботи із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців:

- гуманність та повага до особистості, у тому числі загиблих (померлих);
- історичність;
- відповідність політиці національної пам'яті;
- цілеспрямованість;
- єдність мети, завдань та змісту у її досягненні;
- варіативність технологій і змісту морального впливу;
- взаємодія з органами місцевого самоврядування та громадянським суспільством;
- своєчасність та доцільність прийняття рішень, прогнозування їх наслідків.

3. Порядок реалізації концепції

3.1. Реалізація завдань роботи із вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців у системі Міноборони здійснюється в рамках Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року.

3.2. За результатами виконання заходів з визначеними кінцевими строками виконання відповідальні виконавці доповідають Міністру оборони України (через Управління гуманітарного забезпечення Міністерства оборони України) не пізніше 10-денного терміну від дня кінцевого строку виконання відповідного заходу.

4. Очікувані результати

Результатом впровадження цієї Концепції стане:

- формування дієвої поваги до військовослужбовців, загиблих (померлих) військовослужбовців та їх сімей в українському суспільстві;
- утвердження та визнання в суспільстві (без дискримінації інших) особливого статусу

військовослужбовців, визначеного Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами ;

- створення атмосфери поваги до військовослужбовців, учасників бойових дій та ветеранів;
- зменшення соціальної напруги серед сімей загиблих (померлих) військовослужбовців;
- визначення відповідальності та залученості органів місцевого самоврядування до вшанування пам'яті загиблих (полеглих) військовослужбовців, а також налагодження взаємодії між системою Міноборони та територіальними громадами;
- забезпечення узгодженості процесу меморіалізації загиблих (полеглих) військовослужбовців з політикою національної пам'яті, державною політикою у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, політикою засудження та заборони пропаганди російської імперської політики;
- збільшення кількості заходів із вшанування героїв боротьби Українського народу за незалежність і територіальну цілісність України.

5. Обсяг фінансових, матеріально-технічних ресурсів та джерела фінансування

Фінансове забезпечення заходів з реалізації Концепції вшанування пам'яті загиблих (померлих) військовослужбовців в системі Міністерства оборони України здійснюється за рахунок та у межах видатків, передбачених для Міністерства оборони України в державному бюджеті на відповідний рік, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Додаткових фінансових витрат реалізація Концепції не потребує.

Начальник Управління гуманітарного забезпечення Міністерства оборони України майор	Діана Копаниця
---	-----------------------